

หลักสูตรวิชาสามัญ

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

ก้าวหน้าหรือสูญเปล่าทางการศึกษา

เทอด วัลลัย

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามหรือที่รู้จักกันในชื่อ "ปอเนาะ" ปัจจุบันกำลังได้รับความสนใจจากนักการศึกษาและนักวิจัยเป็นอย่างมาก ผู้เขียนจะขอลำดับถึงทิศทางเฉพาะหลักสูตรวิชาสามัญหรือที่เรียกกันทั่วไปว่าภาควิชาภาษาไทย ทั้งนี้เพื่อชี้ให้เห็นว่า ระบบการศึกษาดังกล่าวในโรงเรียนประเภทนี้ก้าวหน้าหรือสูญเปล่าทางการศึกษา ผู้เขียนไม่ได้มีอคติสำหรับโรงเรียนประเภทนี้ หากแต่เขียนถึงในฐานะที่มีประสบการณ์และคลุกคลีอยู่ใกล้ชิดมานาน รู้และเห็นความดีและข้อบกพร่อง ข้อเขียนต่อไปนี้เป็นความจริงที่ยากจะหาใครมาหักล้างด้วยเหตุผลให้ตกไปได้

หลักสูตรภาควิชาภาษาไทยหรือวิชาสามัญศึกษาในโรงเรียนเอกชน

๓๐ รุสมิแล

สอนศาสนาอิสลามมีอยู่ ๒ ประเภท ๓ ระดับ นั่นก็คือหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับ ๓-๔ และหลักสูตรมัธยมศึกษาแบ่งออกเป็นระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้เขียนจะกล่าวถึงโรงเรียนตลอดทั้งการดำเนินการในเขตการศึกษา ๒ อันได้แก่ยะลา นราธิวาส ปัตตานีและสตูลเท่านั้น เพราะ ๔ จังหวัดนี้มีปอเนาะมากและได้รับการเอาใจใส่ในทุกด้านจากราชการ

วิธีและแนวดำเนินการเรียนการสอนไม่ว่าหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จหรือมัธยมศึกษาขีดโครงการสร้างหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการเป็นหลัก ที่เป็นปัญหาหนักที่สุดคือโรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาไม่ว่าตอนต้นหรือตอนปลาย โดย

เฉพาะตอนต้นนั้น ทางราชการอนุญาตให้ปอเนาะเปิดสอนได้ง่ายดายที่สุดจนดูแล้วเป็นการเอาใจมากกว่าการเอามาตรฐานการศึกษา เพียงแต่จัดทำหลักฐานหรือยื่นคำร้องให้ถูกต้อง โด๊ะครูส่วนใหญ่ก็สามารถเปิดหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้อย่างทันทีทั้งที่ข้อบกพร่องจึงมาคอกอยู่กับนักเรียนกลายเป็นผลเสียอย่างหนีไม่พ้น เพราะโรงเรียนประเภทนี้แยกเวลาเรียนออกเป็นสองภาค ภาคเช้าเปิดสอนศาสนา ภาคบ่ายเปิดสอนวิชาสามัญ โครงสร้างหลักสูตรทางภาควิชาสามัญไม่สามารถเปิดทำการสอนได้ครบตามจำนวนคาบเรียน เช่นหมวดสังคมศึกษา หมวดพละนาฏย หมวดศิลปะและอาชีพ

หมวดสังคมศึกษาจะเห็นได้ว่าตลอดหลักสูตร ม. ๑-๓ จะต้องเรียนวิชาดังกล่าว ๕ คาบต่อหนึ่ง

สัปดาห์ โรงเรียนเปิดสอนได้แค่ ๔ คาบ ส่วนอีกคาบที่เหลือให้ออนหน่วย การเรียนมาจากภาควิชาศาสนา สำหรับ หมวดศิลปะเฉพาะวิชาดนตรีศึกษา ให้ เรียนและออนหน่วยการเรียนมาจาก ภาควิชาศาสนาแทนเฉพาะการขับร้อง และดนตรี ส่วนภาคทฤษฎีให้ทำ การสอนได้ตามปกติ จากความไม่เข้าใจของโรงเรียนบางแห่งแม่แต่วิชาและ สลักหรือวาดภาพเหมือนนักเรียนก็ มักจะถูกห้ามไม่ให้เรียน เนื่องจากถูกตีความหมายเป็นการปั้นรูปเหมือนหรือ เจี๊วเป็นต้น วิชาหมวดการช่างในบ้าน หรือการงานการอาชีพ โรงเรียนแทบ ทุกแห่งในเขตการศึกษา ๒ ยังไม่มีสถานประกอบการที่จะนำนักเรียน ไปฝึกงาน ทั้งยังไม่มีวัสดุอุปกรณ์ในการฝึกงานให้กับนักเรียนด้วย ทุกโรงเรียนในเขตการศึกษา ๒ เปิดเรียนได้ แค่ ๓๐ คาบต่อหนึ่งสัปดาห์ คาบที่ขาด ไปอย่างเด็ดขาดคือ คาบกิจกรรม คาบ เนาะแนว คาบซ่อมเสริม การเข้าร่วม กิจกรรมทุกโรงเรียนยกเหตุผลเป็นข้อ อ้างคือกิจกรรมศาสนา เนาะแนวและ สอนซ่อมเสริมจึงถูกขัดเยียดให้มีเพียง โนนามเท่านั้น บางโรงเรียนแก้ไขโดย วิธีจัดป้ายนิเทศแทน ถึงจะไม่ได้ผลแต่ก็ ยังดีอยู่บ้าง ส่วนใหญ่แล้วไม่มีทั้งคาบ เรียนและป้ายนิเทศ แม่แต่ครูเนาะแนวก็ ไม่มีด้วย

มาตรฐานความการเรียนโรงเรียน ใช้เวลา ๔๐ นาทีต่อคาบการเรียน มีบาง โรงเรียนใช้ ๓๐ นาทีต่อคาบการเรียน ขำร้ายที่สุดคือโรงเรียนส่วนใหญ่ยังมีครู เข้าทำการสอนได้ไม่ตรงกับวิชาเอก ร้ายหนักลงไปอีกจากการสำรวจพบ ว่า โรงเรียนบางแห่งไม่สามารถทำ การสอนได้ครบทุกวิชาเนื่องจากขาด ครู ข้าราชการครูที่ทางการส่งเข้า

ไปช่วยสอนนั้นรัฐบาลไม่สามารถส่งเข้า ไปให้ครบตามจำนวนกอบปรักโรง เรียน เปิดทำการสอนได้โดยไม่ต้อง อาศัยความพร้อมมากนัก แต่สืบทอดกันมา ว่า เพียงขั้นหลักฐานที่เป็นเอกสารครบ ก็สามารเปิดเรียนระดับมัธยมศึกษาได้ อย่างง่ายดาย ต่อคำถามที่ว่าทางการอนุ ญาตได้อย่างไรในเมื่อไม่มีครู คำตอบก็ คือทางโรงเรียนหาซื้อบุคลากรดังกล่าว จากที่อื่นมาใส่ให้ครบแล้วยื่นขออนุ ญาต

ตั้งแต่ปี ๒๕๒๑ เป็นต้นมาจน กระทั่งป้านี้ ยังมีโรงเรียนบางแห่ง ไม่อนุญาตให้นักเรียนเข้าเรียนในคาบ วิชาพลະ เนื่องจากถือว่าขัดต่อระบบ ศาสนา บางโรงเรียนอนุญาตให้เรียนแต่ เป็นการเรียนชนิดที่ว่าขอไปที มีอยู่บาง โรงเรียนที่ก้าวหน้าสนับสนุนให้นักเรียน เข้าเรียนในคาบวิชาพลະแถมยังสนับสนุน ให้เข้าร่วมกิจกรรมแข่งขันกีฬาจนได้ รับชัยชนะก็มี แต่โรงเรียนประเภท ดังกล่าวมีอยู่ไม่กี่แห่งในเขตการ ศึกษา ๒

จากเรื่องราวที่ลำดับเหตุการณ์มา แต่ต้น เชื่อแน่ว่าการเรียนการสอนวิชา สามัญในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา อิสลามล้มเหลวมากกว่าก้าวหน้า เป็น การสูญเปล่าทางการศึกษาอย่างร้าย แรง ถ้าไม่รีบปรับปรุงแก้ไข โรงเรียน ส่วนใหญ่ยังจัดแผนการเรียนไม่ถูก ต้อง ครูขาดความเข้าใจทั้งระบบการ วัตถุประสงค์และประเมินผล มักจะพบอยู่เสมอ ว่า นักเรียนต้องเรียนตามแผนการเรียน ไม่ต่อเนื่อง ปัญหาดังกล่าวสังสมกันมา นาน นำที่หน่วยงานรับผิดชอบจะแก้ไข กลับไปมุ่งและเน้นมากที่สุดคือกิจกรรมการประกวดร้องเพลงชาติและ เพลงสรรเสริญพระบารมี ซึ่งเพลง ดังกล่าวไม่มีปัญหาในสถาบันดังกล่าว

แต่ประการใด ครูและนักเรียนบ่อนาะ ร้องเพลงชาติและเพลงสรรเสริญได้โดย ไม่มีข้อแม้ ความจริงแล้ว หน่วยงานที่ รับผิดชอบควรจะต้องติดตามและปรับปรุง ในด้านวิชาการมากกว่าด้านอื่น

ปัญหาที่นับว่าใหญ่ที่สุดสรุปได้ ๓ ประเด็นคือ

๑. เจ้าของผู้รับใบอนุญาตหรือที่ เรียกกันว่าโต๊ะครูขาดความเข้าใจการบริหารการศึกษา

๒. หน่วยงานทางราชการไม่สามารถเข้าไปควบคุมได้

๓. คุณภาพของบุคลากร

ประเด็นปัญหาทั้ง ๓ ที่กล่าวมา ประเด็นที่หนึ่งนั้นถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญ ที่สุด เพราะโต๊ะครูเจ้าของโรงเรียนขาด ความรู้ในการบริหารบุคคลและการศึกษา โต๊ะครูเป็นนักการศึกษา มีความรู้ และความชำนาญทางศาสนาแต่ขาด ความรอบรู้ในด้านบริหารอย่างเป็น ระบบ ทางแก้ไขควรจะต้องให้มีการอบรม โต๊ะครูซึ่งเป็นผู้บริหารดังกล่าว ยิ่งโรงเรียนที่เปิดทำการสอนระดับมัธยม ศึกษาตอนปลายแล้วความรู้และความ สามารถของโต๊ะครูเป็นสิ่งที่จะต้องคำนึง เนื่องจากโรงเรียนประเภทนี้ โต๊ะครูถือว่าเป็นหัวใจหรือตัวจักรสำคัญ เป็นศูนย์กลางของทุกอย่าง ถ้าโต๊ะครูขาด ความรอบรู้ โรงเรียนก็ต้องประสบกับ ภาวะปัญหาหลายด้าน เช่นด้อยในการ บริหารเป็นผลเสียต่อการเรียนการสอน อย่างหนีไม่พ้น

ปัญหาที่ ๒ หน่วยงานทางราชการไม่สามารถเข้าไปควบคุมได้ เนื่องจากโรงเรียนดังกล่าวเป็นของเอกชนทั้ง ยังเป็นโรงเรียนที่เปิดสอนวิชาศาสนา อีกด้วย ถ้าทางราชการเข้าไปควบคุมใน ทุกเรื่องก็จะกลายเป็นการก้าวก่าย หรือกดขี่ข่มเหงดังที่เป็นข่าวอยู่เสมอ

นี่คือช่องโหว่ที่ทางราชการจะต้องรีบ
หาหนทางแก้ไข เพราะนำมาซึ่งความล้ม
เหลวหลายด้าน ชัดเจนที่สุดคือการใช้
จ่ายเงินอุดหนุนรายปีผิดประเภท เงิน
ดังกล่าวได้มาจากภาษีประชาชนทั้ง
แผ่นดิน การที่เจ้าของโรงเรียนดังกล่าว
นำเงินไปใช้ผิดประเภทและวัตถุประสงค์
ทางราชการไม่สามารถตรวจสอบ
หรือติดตามผลได้ ปลอ่ยให้เงินของ
แผ่นดินถูกใช้จ่ายไปโดยขาดประโยชน์
ที่ควรจะได้ ครูสอนศาสนาส่วนใหญ่
มักไม่ได้เงินแบ่งตามความเป็นจริง
ขนาดว่าบางแห่งไม่แบ่งให้ครูสอน
ศาสนาด้วยกันเลยก็มี ครูสอนศาสนา
จำนวนหนึ่งจึงต้องอดทนแบบหวานอม
ขมกลืน ในที่สุดกลับกลายเป็นมีอคติ
ต่อทางราชการเสียเองว่าไม่มีความจริง
ใจในการช่วยเหลือ ทั้งที่ความผิดพลาด
ดังกล่าวมิได้เป็นเหตุก่อแต่ความเสีย
หายรัฐบาลเป็นผู้รับ

สิ่งที่จะต้องดำเนินการต่อไปคือ
ทางรัฐบาลจะต้องวางแนวทางการใช้จ่าย
เงินดังกล่าวเพื่อให้เกิดประโยชน์โดยให้
เขียนเป็นโครงการและสามารถติดตาม
ตรวจสอบได้อย่างดี ไม่ต้องหวาดกลัว
ต่อคำพูดที่ว่า ถ้ารัฐบาลเข้ามาควบคุม
การใช้จ่ายเงิน ทางโรงเรียนจะหยุดขอ
ความช่วยเหลือจากทางรัฐบาลแล้วหัน
ไปขอความช่วยเหลือจากกลุ่มประเทศ
มุสลิมแบบใต้ดินแทน นั่นเป็นเพียงคำ
พูดของผู้หวังผลประโยชน์จากเงิน
ดังกล่าวเพียงบางคนที่เท่านั้น

ปัญหาที่ ๓ คือปัญหาคุณ-
ภาพบุคลากร บุคลากรในโรงเรียนประ
เภทนี้มี ทั้งข้าราชการครูและครูที่ทาง
โรงเรียนจัดจ้างแล้วบรรจุเป็นครูเช่นโรง
เรียนเอกชนทั่วไป ฝ่ายที่เป็นข้าราชการ
ครูส่วนหนึ่งแปรสภาพมาจากถูกจ้าง
ครูเหล่านี้ยังวุฒิต่ำ ขีดความสามารถใน

การปฏิบัติงานจำเป็นต้องปรับปรุง ส่วน
ครูที่ทางรัฐบาลสอบบรรจุเป็นข้าราชการ
เองโดยตรง วุฒิระดับปริญญาตรีขึ้นไป
ไปจึงไม่ค่อยมีปัญหาในการสอน ปัญหา
อยู่ตรงที่ว่าครูทั้งที่เป็นข้าราชการ
และครูที่ทางโรงเรียนจัดจ้างสอน
ไม่ตรงกับวิชาเอกที่ตนเรียนมา เป็น
การสอนแบบเหมาวิชาปะปนกัน
ไปหมด บางโรงเรียนครูไม่พอต้องสอน
กันอย่างน้อยสี่สิบห้าคาบหรือไม่ก็สอน
สามสิบคาบเรียนต่อหนึ่งสัปดาห์ มีโรง
เรียนที่ใหญ่เพียงไม่กี่แห่งที่ครูได้สอน
ตามความถนัดและตรงกับวิชาเอกที่
เรียนมา

ความล้มเหลวที่เห็นได้ชัดเจนที่
สุดคือการแต่งตั้งหัวหน้าข้าราชการ
ครู ส่วนใหญ่ยังขาดคุณสมบัติด้าน
ความสามารถ ผู้ที่ทำหน้าที่ดังกล่าวจะ
ต้องคัดเลือก หรือสรรหาบุคคลที่
มีความสามารถอย่างแท้จริงโดยไม่ค้ำ
นั่งถึงศาสนาเป็นประการสำคัญ กว
เน้นที่ความสามารถเพราะเป็นตำแหน่ง
บริหารแม้ว่าจะคัดมาจากผู้ที่เป็น
มุสลิม ส่วนใหญ่ยังอยู่ในระดับขาดคุณ

สมบัติคือความสามารถในการบริหาร
และวิชาการ ปัญหาที่ต่อเนื่องเป็นระบบ
ลูกโซ่คือครูที่โรงเรียนจัดจ้างได้รับเงิน
เดือนน้อยมาก วุฒิปริญญาตรีโรงเรียน
ใหญ่ไม่กี่แห่งจ่ายแค่ ๑๒๐๐ บาทต่อ
เดือน โรงเรียนขนาดเล็กสอนเพื่อวิยา-
ทานหรือให้บ้างเป็นบางเดือนแต่ก็ไม่
เกิน ๔-๕๐๐ บาท ทำให้เกิดปัญหา
ด้านการครองชีพ ผู้ที่มีครอบครัวอยู่
แล้วไม่สามารถเลี้ยงดูครอบครัวได้ ใน
ที่สุดกลายเป็นผลกระทบต่อการเรียน
การสอนอย่างหนีไม่พ้น ปัญหาที่ติด
ตามมา ครูส่วนหนึ่งขาดโรงเรียนเพื่อ
ไปประกอบอาชีพอย่างเร่งรีบในการที่
จะหาเงินมาใช้จ่าย

หน่วยงานที่รับผิดชอบใกล้ชิด
มากที่สุด ได้แก่ฝ่ายสำนักงานคณะ
กรรมการการศึกษาเอกชน ประจำ
เขตการศึกษา ๒ หน่วยงานดังกล่าวจะ
ต้องรีบปรับปรุงขีดความสามารถของ
บุคลากรอย่างเร่งด่วน การนิเทศงาน
และติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน
เพื่อประเมินมาตรฐานนั้นจะต้องทำ
ควบคู่ไปพร้อมกับการอบรมและปรับ

ปรุงการเรียนการสอน ขกระดับขีดความสามารถของครูที่สูงขึ้น เจ้าหน้าที่ฝ่ายนิเทศก็ควรสรรหาและคัดเลือกบุคคลที่มีประสบการณ์และเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายหรือไม่ก็ต้องมีความรอบรู้ในด้านวิชาการอย่างแท้จริง การเลือกเฉพาะที่รักทำให้เกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวก งานของสำนักงานดังกล่าวแทนที่จะก้าวหน้ากลับหยุดนิ่งอย่างน่าเสียดาย

สิ่งที่น่าเป็นห่วงมากที่สุด ทุกฝ่ายมักจะลงความเห็นตรงกันคือ นักเรียนชายในปอเนาะมักจะไม่เรียบร้อย ก้าวร้าวชอบทะเลาะวิวาทกันเองในโรงเรียน สาเหตุมาจากโรงเรียนไม่สนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมกิจกรรมด้วยกัน ความรักความเห็นอกเห็นใจจึงไม่ค่อยมี ทำให้เกิดการแบ่งแยกกันเองขึ้นเป็นเด็กไทยและเด็กมลายู ทั้งที่อยู่เรียนวิชาศาสนาในปอเนาะเดียวกัน การแบ่งแยกกันเองเป็นอัตราและจำนวนที่สูงอย่างไม่น่าเชื่อ แต่นั่นคือความจริงที่สามารถแก้ไขได้เพียงแต่ทางโรงเรียนส่วนใหญ่เพิกเฉย แทนที่จะเอาใจใส่และแก้ปัญหาที่กลับไปเน้นรูปแบบและเครื่องครุอยู่กับการแต่งกายของนักเรียนหญิง สิ่งที่ควรรีบแก้ไขกลับละเลย สิ่งที่คืออยู่แล้วกลับเน้นหนัก เจ้าหน้าที่จากเขตการศึกษา ๒ น่าจะหาแนวทางเพื่อการแก้ไขต่อไป

ถ้าหากจะมีคำคัดค้านว่า ถ้าการเรียนการสอนภาควิชาสามัญในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามไม่เก่งจริง นักเรียนไม่สามารถสอบเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยได้ ตอบได้ทันทีเลย แต่แต่ละปีมีจำนวนนักเรียนจากโรงเรียนประเภทนี้สอบเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยได้ไม่มากนัก นักเรียนในเขตการศึกษา ๒ เข้าสอบทั้งหมดประมาณ ๔๐๐ คน

สอบได้ไม่ถึง ๑๐ คน และคณะที่สอบเข้าเรียนต่อได้เป็นคณะศึกษาศาสตร์และมนุษยศาสตร์หรือสังคมศาสตร์เสียส่วนใหญ่ อัตราการว่างงานในอนาคตก็จะตามมาอีก บางคนได้สิทธิพิเศษที่รู้จักกันดีว่า "สิทธิอิสลาม" เรียนไปได้กลาง ๆ กลับหมดสิทธิในการเรียนเพราะเกรดไม่ถึง แทนที่จะเกิดผลดีกลับเป็นผลเสีย เป็นการสูญเปล่าที่ผู้เรียนต้องพกเอาความเจ็บช้ำน้ำใจมาเป็นอคติต่อรัฐบาลอย่างหนีไม่พ้น

ในอนาคต การรับราชการครูส่งเข้าไปช่วยสอนในโรงเรียนดังกล่าวน่าจะทบทวนนโยบายควรช่วยเหลือในรูปแบบอื่น เช่น ให้เป็นอัตราเงินเบิกค่าเงินเดือนเหมือนกับโรงเรียนเอกชนทั่วไป โดยตั้งเกณฑ์มาตรฐานเอาไว้ว่าโรงเรียนนั้น ๆ จะช่วยให้เบิกได้กี่อัตราทางโรงเรียนก็จะสามารถบังคับบัญชาครูดังกล่าวได้ดี สำหรับข้าราชการครูที่มีอยู่ น่าจะโอนไปสังกัดกรมสามัญศึกษาเหมือนที่เคยทำมาแล้วในโครงการครูที่เลี้ยง เพราะโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาสามารถจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาได้ดีกว่าคนที่รับราชการจะได้บังคับบัญชาอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ใช่ปล่อยให้เจ้าของโรงเรียนหรือโต๊ะครูปล่อยมือให้หัวหน้าครูที่ขาดคุณภาพปฏิบัติหน้าที่อย่างขาดความ เป็นจริงต่อหลักการบริหารราชการแผ่นดิน ถ้าหากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนยังต้องรับงานนี้ต่อไป ควรจะรีบปรับปรุงสายงานเสียใหม่ ไม่ใช่ทำแต่ไปฝากความหวังงานวิชาการไว้กับกรมสามัญศึกษาเหมือนอย่างเขตการศึกษา ๒ ปฏิบัติสืบต่อกันมา ในที่สุดความเจริญก้าวหน้าก็เสื่อมลง ทางที่ดีควรโอนข้าราชการครูดังกล่าวกลับไปสังกัดกรมสามัญศึกษา

ตามเดิม หรือไม่ก็ให้ข้าราชการครูดังกล่าวตัดสินใจเองว่า ควรจะอยู่กับสังกัดไหนต่อไปแต่ต้องไม่ใช่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

เหตุผลที่ผู้เขียนยกการโอนกลับสังกัดกรมสามัญศึกษา เพราะโรงเรียนประเภทนี้เป็นโรงเรียนเอกชนควรจะต้องปล่อยให้เอกชนจัดการเอง เปิดโอกาสให้ทางโรงเรียนเก็บค่าบำรุงการศึกษาและค่าเทอมเองเพื่อนำไปจัดการเรียนการสอน การจะเปิดโรงเรียนขึ้นมาใหม่ต้องควบคุมมาตรฐาน โดยเฉพาะระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ไม่ใช่ปล่อยให้เปิดได้เพียงแต่ชั้นหลักฐานที่เป็นเอกสารครบอย่างเช่นที่ผ่านมา การส่งข้าราชการครูเข้าไปช่วยสอนไม่ได้ทำให้เกิดผลดีเท่าที่ควร กลับกลายเป็นผลเสียมากกว่า ใ้โต๊ะครูและครูสอนศาสนาเห็นการทำงานของข้าราชการครูทะเลาะแหวะแล้วขาดความเลื่อมใสต่อรัฐบาล ข้าราชการครูดังกล่าวผู้บังคับบัญชาที่แท้จริงจึงต่างคนต่างอยู่ต่างทำงานสร้างภาพพจน์ไม่ดีให้แก่หน่วยงานราชการ การโอนข้าราชการครูดังกล่าวกลับสังกัดเดิมคือกรมสามัญศึกษา แม้จะให้ครูดังกล่าวอยู่สอนในโรงเรียนดังกล่าวต่อไป การบังคับบัญชาก็จะเป็นเอกภาพ เกิดภาพพจน์ที่ดีต่อส่วนราชการ

การเรียนการสอนในโรงเรียนประเภทนี้ ถ้าทุกฝ่ายร่วมมือกันด้วยความบริสุทธิ์ใจโดยไม่ถือทิฐิแบ่งเขาม่งเรา ความเจริญก้าวหน้าจะติดตามมาอย่างไม่ต้องสงสัย ผู้เขียนไม่ได้มีเจตนาจะทำลายหรือแสดงความคิดเห็นเพื่อหักล้างผลงานที่ดีแล้วในอดีตแต่อย่างใด แต่เขียนถึงตามหลักการควรจะเป็นโดยยึดผลประโยชน์ของชาติเป็นประการสำคัญ๐